

รายงานเศรษฐกิจการค้า

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมอสโก

รัสเซียเดินหน้าลดการพึ่งพาเงินดอลลาร์สหรัฐในการทำการค้า

สัดส่วนการรับชำระสินค้าและบริการส่งออกของรัสเซียเป็นสกุลเงินรูเบิลเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.6 ในไตรมาสที่สองของปี พ.ศ. 2562 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

จากผลงานวิจัยของ Higher School of Economics Centre of Development Institute พบว่า สัดส่วนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐที่รัสเซียรับชำระเป็นค่าสินค้าและบริการจากต่างประเทศลดลงเหลือร้อยละ 62.5 ในไตรมาสที่สองของปีนี้ เทียบกับร้อยละ 68.1 ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่เงินสกุลยูโรเพิ่มสัดส่วนขึ้นเป็นร้อยละ 20.5 จากร้อยละ 16.8 เมื่อปีกลาย

สกุลเงินหลักของโลกในระบบการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะสินค้าพลังงานยังคงใช้เงินดอลลาร์สหรัฐด้วยเหตุที่เป็นสกุลเงินในการตั้งราคาซื้อขาย แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนของการใช้เงินดอลลาร์สหรัฐเชิงการค้าของรัสเซียได้ปรับตัวลดลงทุกปีอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ สัดส่วนการชำระสินค้าเป็นเงินรูเบิลเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.6 ในช่วงไตรมาสที่สองของปีนี้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.4 ในปีที่ผ่านมา แม้ว่าสัดส่วนการชำระเป็นเงินรูเบิลในการทำการค้ากับประเทศจีนและกลุ่มสหภาพยุโรปจะยังคงอยู่ในระดับร้อยละ 8 ก็ตาม

สาเหตุที่รัสเซียมีการพึ่งพาเงินดอลลาร์สหรัฐลดลงก็เนื่องมาจากรัสเซียและประเทศคู่ค้าบางประเทศถูกใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจโดยประเทศตะวันตก ยกตัวอย่างเช่น การรับชำระค่าสินค้าพลังงานตามสัญญาซื้อขายทั้งหมดของผู้ค้าอย่างบริษัท Rosneft และสัญญาซื้อขายส่วนใหญ่ของบริษัท Novatek หันไปพึ่งเงินยูโรเป็นหลัก

สำหรับการค้าของรัสเซียกับประเทศจีนจะมีสัดส่วนของการใช้เงินสกุลยูโรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.1 ในช่วงไตรมาสที่สองของปีนี้ หรือคิดเป็นร้อยละ 46.4 ในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ แต่หากเทียบกับปลายปีที่ผ่านมา มีเพียงไม่

เกินร้อยละ 12 และมีเพียงร้อยละ 3.3 เท่านั้นในปี พ.ศ. 2560 ส่วนการทำการค้ากับสหภาพยุโรป ก็มีการใช้เงินยูโรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.7 ในช่วงครึ่งปีแรกของปีนี้

นอกจากนั้น การค้าของรัสเซียที่ใช้เป็นเงินสกุลอื่น ๆ (ส่วนมากเป็นเงินหยวน) ก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 2.4 ในไตรมาสที่สองของปีนี้จากร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น ผู้ค้าสินค้าพลังงานรายใหญ่อย่าง Rosneft และ Gazprom Neft ได้ริเริ่มโครงการการค้าเป็นเงินหยวน อีกทั้งรัสเซียและจีนได้ลงนามข้อตกลงเมื่อต้นปีที่จะเลิกใช้เงินดอลลาร์สหรัฐโดยหันมาใช้เงินสกุลประจำชาติของตนแทน นอกจากนี้รัสเซียยังได้ทำข้อตกลงเช่นเดียวกันกับตุรกีเพิ่มเติมในช่วงเดือนตุลาคมที่ผ่านมาอีกด้วย

ปัจจุบันนี้โครงสร้างการชำระเงินค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศของรัสเซียได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม การใช้จ่ายเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐและยูโรลดลงเหลือร้อยละ 35 และ 30.3 ตามลำดับ ในช่วงไตรมาสที่สองของปีนี้ เทียบกับร้อยละ 36 และ 30.3 ในปีที่ผ่านมา ขณะที่การใช้จ่ายเงินสกุลรูเบิลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.6 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.8 เมื่อปีที่ผ่านมา รวมทั้งเงินสกุลอื่น ๆ ก็เพิ่มสัดส่วนเป็นร้อยละ 4.1 จากร้อยละ 3.3 เมื่อปีกลาย

การทำการค้ากับประเทศสมาชิกของสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชียด้วยกัน (ประกอบด้วย รัสเซีย คาซัคสถาน เบลารุส อาร์เมเนีย และคีร์กีซสถาน) ก็ยังคงอาศัยเงินรูเบิลเป็นหลัก โดยรัสเซียชำระค่าสินค้านำเข้าจากเบลารุสเป็นเงินรูเบิลในสัดส่วนร้อยละ 84.1 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83.7 ในไตรมาสที่สองของปีนี้เทียบกับปีที่ผ่านมา ขณะที่การชำระค่าสินค้านำเข้าจากคาซัคสถานด้วยเงินรูเบิลลดลงเป็นร้อยละ 62 จากร้อยละ 64.9 ส่วนการค้ากับอาร์เมเนียปรับลดลงเป็นร้อยละ 64.3 จากเดิมร้อยละ 66.4 และกับคีร์กีซสถานก็ลดลงเป็นร้อยละ 50.1 จากเดิมร้อยละ 59.3 ในช่วงเดียวกัน

สัดส่วนการใช้จ่ายเงินรูเบิลที่รัสเซียใช้ชำระค่าสินค้านำเข้าจากสหภาพยุโรปคิดเป็นร้อยละ 29.5 ในไตรมาสที่สองของปีนี้ ซึ่งสหภาพยุโรปเป็นประเทศคู่ค้าที่มีสัดส่วนการรับชำระค่าสินค้าเป็นเงินรูเบิลสูงที่สุดเนื่องจากเป็นประเทศหลักในการส่งออกสินค้ามายังรัสเซีย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 ของสินค้านำเข้า และร้อยละ 46 ของภาคบริการนำเข้า ในช่วงครึ่งปีแรกของปีนี้

จีนเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญรองลงมา มีสัดส่วนของสินค้านำเข้าของรัสเซียร้อยละ 21 และภาคบริการร้อยละ 46 แต่ยังคงใช้จ่ายเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นหลักในการทำการค้าระหว่างกัน แต่ทั้งสองฝ่ายก็เห็นพ้องต้องกันที่จะพยายามจำกัดการใช้จ่ายเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐลงในหลายปีที่ผ่านมา ในช่วงไตรมาสที่สองของปีนี้ มีการใช้จ่ายเงินหยวนชำระค่าสินค้าเกือบหนึ่งในสี่ของทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.8 ในปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกันการใช้จ่ายเงินรูเบิลก็มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.2 จากร้อยละ 4.2

ในภาพรวมแล้วการใช้จ่ายเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเพื่อการค้าระหว่างประเทศของรัสเซียลดลงอย่างต่อเนื่อง ในช่วงไตรมาสที่สองของปีนี้เหลือเพียงครึ่งเดียวของการค้าทั้งหมด (ร้อยละ 50.7) ลดลงจากร้อยละ 54.9 ของปีที่ผ่านมา ขณะที่เงินยูโรเพิ่มสัดส่วนเป็นร้อยละ 24.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22.5 และการใช้จ่ายเงินสกุลอื่น ๆ ก็เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.4 จากเดิมร้อยละ 2.3 โดยเงินสกุลรูเบิลมีบทบาทเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.5 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 20.2

มาตรการลดการพึ่งพาเงินดอลลาร์สหรัฐ (De-dollarization) ในช่วงที่รัสเซียถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากประเทศตะวันตกและท่ามกลางสงครามการค้าโลกดูว่าเป็นทางเลือกที่ดี อย่างไรก็ตามการเพิ่มสัดส่วนการใช้จ่ายเงินประจำชาติในการค้าระหว่างประเทศของรัสเซียจากร้อยละ 20 ไปเป็นร้อยละ 30 ภายในช่วง 6 เดือน ตามเป้าหมายของกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจถือว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก ต่อให้สัดส่วนการชำระค่าสินค้านำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชียและอินเดียเป็นเงินรูเบิลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90 ก็ยังห่างไกลจากเป้าหมาย หากไม่ได้เพิ่มการใช้จ่ายเงินรูเบิลในการทำการค้ากับจีน ซึ่งจีนก็มักจะเลือกที่จะใช้เงินยูโรมากกว่าเงินรูเบิล

ที่มา: *Experts Note Decline in Dollar's Share in Russian Export Settlements*, TASS